

PARAGRAAF 2 – WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOBEBEERSING

Aanleiding en achtergrond

De Gemeente Albrandswaard voert actief beleid op de beheersing van de risico's die de gemeente loopt. Door een scherp inzicht in de actuele risico's wordt de organisatie in staat gesteld om op verantwoorde wijze besluiten te nemen. Ook wordt gekeken naar de maatregelen die worden getroffen om de risico's af te dekken. Voor de risico's waarvoor geen maatregelen getroffen kunnen worden, bijvoorbeeld omdat het verzekeren ervan te duur zou zijn, wordt ingeschat welke buffer noodzakelijk is. Deze buffer is het weerstandsvermogen.

In deze paragraaf wordt verslag gedaan van de resultaten van de meest recente herijking/ inventarisatie van risico's en maatregelen. Op basis van de geïnventariseerde risico's en de beschikbare financiële middelen (weerstandscapaciteit) is het weerstandsvermogen berekend.

Risicoprofiel concern Albrandswaard

Om de risico's van Gemeente Albrandswaard in kaart te brengen is in samenwerking met het regieteam Albrandswaard en de GR BAR-organisatie een risicoprofiel opgesteld. Dit risicoprofiel is tot stand gekomen met behulp van het softwareprogramma NARIS® (NAR Risicomanagement Informatie Systeem) waarmee risico's systematisch in kaart kunnen worden gebracht en beoordeeld.

Omdat binnen de GR BAR-organisatie het grootste deel van de producten en diensten wordt geleverd voor de drie gemeenten en de GR BAR-organisatie geen algemene reserve kent, dient de benodigde weerstandscapaciteit middels de afgesproken verdeelsleutel opgevangen te worden door de deelnemende BAR gemeenten. In de gemeentelijke top 10 ziet u de verzameling aan BAR risico's terug als één geconsolideerd risico. Alle risico's worden 2 maal per jaar herijkt en er wordt continu geanticipeerd op nieuwe risico's. Alle onzekerheden dan wel risico's die niet in de begroting (kunnen) worden opgenomen worden vanaf het moment dat zij kwantificeerbaar zijn opgenomen in het risicoprofiel.

Nieuwe ontwikkelingen

GR BAR organisatie

Het risico van de BAR-organisatie staat in belangrijke mate voor de continu in ontwikkeling zijnde bedrijfsvoering van de uitvoeringsorganisatie. Nieuwe wetten, regels en taken maar ook moeilijk grijpbare bedreigingen van buitenaf zorgen continu voor onzekerheden en daarmee mogelijke schades. Alle informatie beschermen tegen cybercrime is bijvoorbeeld een uitdaging die doorontwikkeling van de medewerkers en gebruikte hulpmiddelen vereist. Maar ook de wijze waarop de organisatie zelf gegevens verwerkt en op welke wijze er systemen worden gebruikt moet aan veel regels voldoen. In 2020 moet de gemeente in staat zijn zelf een in control statement af te geven over de belangrijkste organisatieonderdelen. Om hier op in te kunnen spelen worden nieuwe eisen gesteld aan de organisatie op het gebied van kennis, inrichting en feitelijke capaciteit. Zolang hier niet of deels op is ingespeeld is er sprake van een risico. Het risico neemt af zodra de noodzakelijke stappen zijn gemaakt.

Wet Meldplicht datalekken & algemene verordening gegevensbescherming

Met de invoering van deze wet zijn we ook een risico rijker dat wordt gekenmerkt door het gekoppelde sanctiebeleid rond het niet (tijdig) melden van een datalek. Het risico is gelijkgesteld aan de sanctie bij een niet of te laat gemeld data lek. De wet datalekken gaat niet alleen over data dat door hackers wordt ontfoetseld. Het gaat hierbij bijvoorbeeld ook om de zorgvuldige omgang met usb-sticks, laptops, tablets of ordners. Veel maatregelen zijn te treffen door te sturen op gedrag en zorgvuldigheid. Maar ook toekomstige keuzes op het gebied van het opslaan van-, en werken met gevoelige informatie in de cloud zijn van grote invloed op de ontwikkeling van dit risico. Het is belangrijk om te vermelden dat ook het BAR risico is toegenomen onder invloed van dit risico. Op het bedrijfsvoering vlak (ICT/Beveiliging) worden continu diverse beheersmaatregelen doorgevoerd, rollen gedefinieerd en procedures ingericht.

Sinds eind mei 2018 is de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) van kracht. Dit betreft Europese wet- en regelgeving toegespitst op accountability ofwel een overheid die aantoonbaar betrouwbaar omgaat met gevoelige gegevens. Hierop geldt een strengere sanctiebeleid.

In onderstaand overzicht staan de 10 belangrijkste (geconsolideerde) risico's gepresenteerd die de grootste invloed hebben op de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit.

Tabel 1: Belangrijkste financiële risico's						
Risico nr.	Risico	Gevolgen	Maatregelen	Kans	Financieel gevolg	Involed
R1401	3D risico Albrandswaard in GR-BAR.	Geld - Opgenomen risico's 3D's in GR-BAR.	Continue sturing op processen.	100% (BAR)	max.€ 1.698.112	32.50%
R532	Risico's taakuitvoering GR-BAR.	Geld - (Tijdelijk)extra (frictie)kosten/uren/ inhuur personeel.	Risicobewust handelen binnen BAR.	100% (BAR)	max.€ 698.147	26.64%
R1444	Bijdrage aan het ondergronds brengen van hoogspanningsleiding/ elektriciteitskabels conform Rijksregeling.	Geld – Maximale bijdrage van de gemeente is € 900.000	Geen.	70%	Max. € 900.000	16.91%
R1440	Risico invoering wet meldplicht datalekken, regelgeving AVG.	Geld - financieel, juridische aansprakelijkheid.	Goede implementatie Wetgeving.	30%	max.€ 1.000.000	5.75%
R1442	Oplopende kosten in (wegen)bouwsector door stijgende conjunctuur(schaarste).	Geld.	Rekening houden met onvoorziene extra kosten bij ramingen en offertes.	50%	Max. € 250.000	2.38%
R1441	Reserve grondbedrijf (MPO) is niet toereikend.	Geld - Bijstorting uit Algemene reserve door tekort in exploitatiejaar.	Sturing m.b.v. MPO-t.	10%	max.€ 1.000.000	1.86%
R1240	Aangesproken worden voor garantstellingen.	Tijd - Ambtelijke inzet in uren; Geld - Faillissementen instellingen/verenigingen etc, waarvoor de gemeente Albrandswaard garant staat.	Tijdige signalering (rapportages) en sturing (overleg met betrokken partijen).	30%	max.€ 250.000	1.44%
R519	Aftreden wethouder(s) en/of (tussentijdse) collegewisseling.	Geld – (langdurige) wachtgeldverplichting.	Geen.	30%	Max. € 250.000	1.44%
R1226	De gemeente moet een deel van de (grond)saneringskosten zelf dragen van bekende en onbekende saneringen.	Geld - onvoorziene uitgaven.	Gedegen (voor) onderzoek.	30%	max.€ 250.000	1.44%
R501	Algemene Uitkering gemeentefonds wordt lopende het begrotingsjaar lager i.c.m. koppeling rijksuitgaven en aanvullende kortingen.	Geld - Indien Rijksbezuinigingen niet gehaald worden, levert de koppeling minder op en komen er aanvullende kortingen.	Projectstructuur en proces.	30%	max.€ 250.000	1.44%

Totaal grote risico's: € 7.281.259

Overige risico's: € 1.150.000

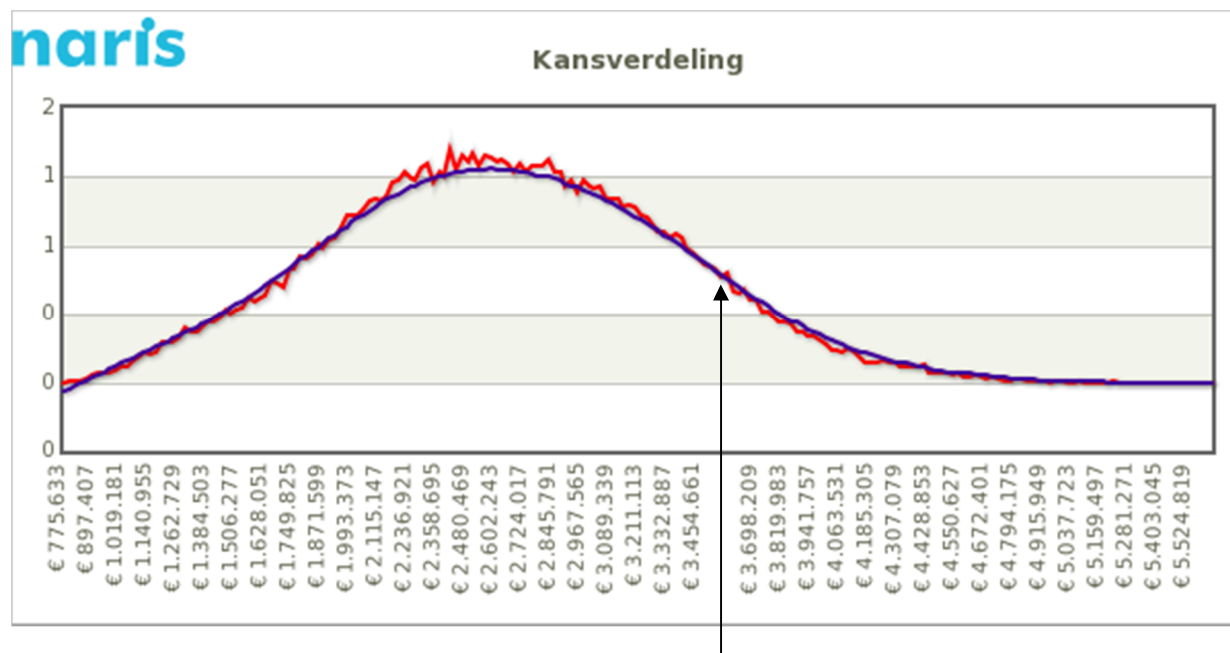
Totaal alle risico's: € 8.431.259

Het overzicht toont risico's die incidenteel schade op kunnen leveren met daarbij het maximale financiële gevolg. De onderstaande tabel geeft aan hoe groot de kans is in lengte van tijd.

Kwantiteit	Referentiebeelden	Kans klasse	Toelichting kansklasse
10%	< 0 of 1 keer per 10 jaar	1	Deze klasse wordt gehanteerd voor risico's waarvan het onwaarschijnlijk is dat deze zich in de komende jaren voordoen.
30%	1 keer per 5-10 jaar	2	Deze klasse hanteren we voor risico's waarvan het niet waarschijnlijk is dat ze zich in het komende jaar voordoen.
50%	1 keer per 2-5 jaar	3	Deze klasse hanteren we voor risico's die zich in het komende jaar wel maar ook niet kunnen voordoen.
70%	1 keer per 1-2 jaar	4	Deze klasse wordt gehanteerd voor risico's waarvan het waarschijnlijk is dat ze zich in het komende jaar zullen voordoen.
90%	1 keer per jaar of >	5	Deze klasse wordt gehanteerd voor risico's waarvan het zeer waarschijnlijk is dat ze zich in het komende jaar gaan voordoen.

Op basis van de ingevoerde risico's is een risicosimulatie uitgevoerd. De risicosimulatie wordt toegepast omdat het reserveren van het maximale bedrag niet nodig is omdat de risico's nooit allemaal tegelijk en in hun maximale omvang zullen optreden.

Onderstaande figuur en de bijhorende tabel tonen de resultaten van de risicosimulatie.

Uit de simulatie volgt dat 90% zeker is dat alle risico's van Albrandswaard kunnen worden afgedekt met een bedrag van **€3.552.122 (benodigde weerstandscapaciteit)**.

Tabel 2: Benodigde weerstandscapaciteit bij verschillende zekerheidspercentages	
Percentage	Bedrag
10%	€ 1.690.315
25%	€ 2.112.890
50%	€ 2.601.409
75%	€ 3.116.775
90%	€ 3.552.122
95%	€ 3.815.086

Risicoprofiel grondbedrijf Albrandswaard

Voor het berekenen van het risicoprofiel voor het grondbedrijf is aangesloten bij het Meerjaren Perspectief Ontwikkelprojecten (MPO) 2018. Voor het grondbedrijf wordt het risicoprofiel niet gesimuleerd, maar wordt de kans van optreden maal het effect van optreden opgenomen. Hierbij is rekening gehouden of het gewaardeerde risico binnen het resultaat van het project opgevangen kan worden. Wanneer dit niet het geval is, heeft dit een effect op het risicoprofiel.

Risicoprofiel Bouwgronden in exploitatie:

Project	MPO 2018	MPO 2017	Verschil C=B-A	Op te vangen in grondexploitatie D	Niet op te vangen in grondexploitatie E=D-B
	Risico's (gewogen en gesaldeerd) A	Risico's (gewogen en gesaldeerd) B			
Verliesgevend					
Centrum Ontwikkeling Poortugaal Emmastraat	-54.000	-54.000	-	-	-54.000
Spui	-240.000	-240.000	-	-	-240.000
Portland	432.000	432.000	-	-	-
Af te sluiten					
	0	-	-	-	-
Subtotaal	138.000	138.000	-	-	-294.000
Winstgevend					
Polder Albrandswaard	-312.000	-316.000	4.000	119.000	-194.000
Binnenland	-546.000	-534.000	-13.000	24.000	-522.000
Overhoeken III	-63.000	-63.000	-	63.000	-
Subtotaal	-921.000	-913.000	-9.000	206.000	-716.000
TOTAAL	-783.000	-774.000	-9.000	205.000	-1.010.000

Risicoprofiel samenwerkingsverbanden:

Risico profiel Samenwerkingsverband (AW)					
Project	MPO 2018	MPO 2017	Verschil C=B-A	Op te vangen in grondexploitatie	Niet op te vangen in grondexploitatie
	Risico's (gewogen en gesaldeerd) A	Risico's (gewogen en gesaldeerd) B			
Essendael	-242.000	-242.000	-	1.901.000	-
TOTAAL	-242.000	-242.000	-	1.901.000	-

Voor het grondbedrijf Albrandswaard kunnen op basis van bovenstaande doorrekening alle risico's worden afgedekt met een totaalbedrag van **€ 1.010.000** (benodigde weerstandscapaciteit).

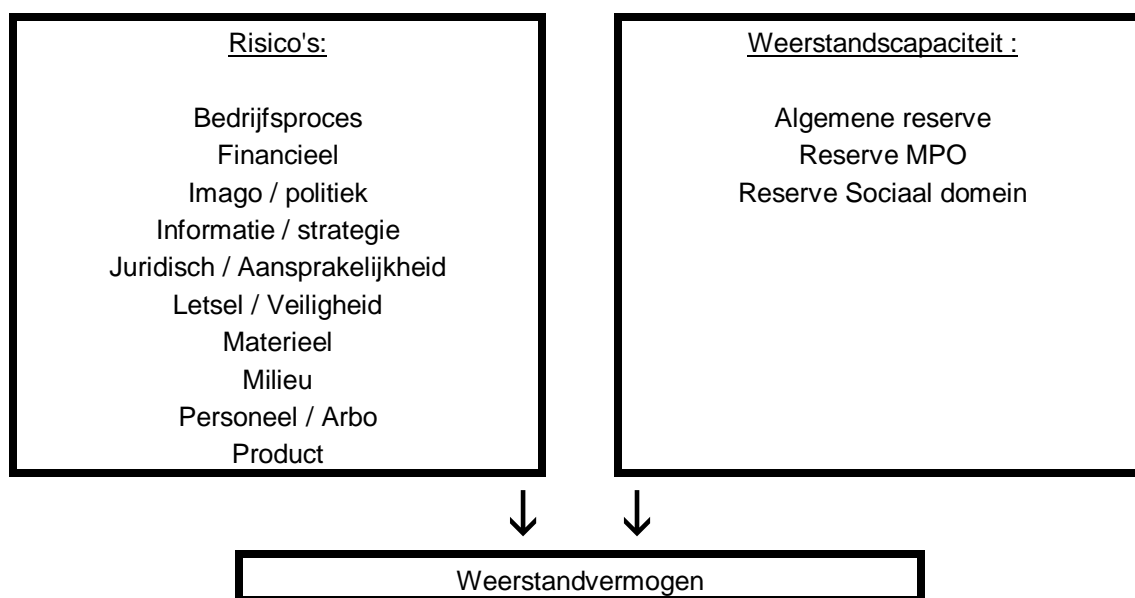
Beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit van Gemeente Albrandswaard bestaat uit het geheel aan middelen dat de organisatie daadwerkelijk beschikbaar heeft om de risico's in financiële zin af te dekken.

Tabel 3: Beschikbare weerstandscapaciteit	
Weerstandsonderdelen	Huidige capaciteit
Algemene reserve	€ 8.109.600
Reserve MPO	€ 1.269.700
Reserve sociaal deelfonds	€ 1.886.100
Beschikbare weerstandscapaciteit	€ 11.265.400

Relatie benodigde en beschikbare weerstandscapaciteit

Om te bepalen of het weerstandsvermogen toereikend is, dient de relatie te worden gelegd tussen de financieel gekwantificeerde risico's en de daarbij gewenste weerstandscapaciteit en de beschikbare weerstandscapaciteit. De benodigde weerstandscapaciteit die uit de risicosimulatie voortvloeit, kan worden afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. De uitkomst van die berekening vormt het weerstandsvermogen.

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}} = \frac{\text{€11.265.400}}{(\text{€3.552.122} + \text{€1.010.000})} = \frac{\text{€11.265.400}}{\text{€4.562.122}} = 2,47$$

De normtabel is ontwikkeld in samenwerking met de Universiteit Twente. Het biedt een waardering van het berekende ratio.

Tabel 4: Weerstandsnorm		
Waarderingscijfer	Ratio	Betekenis
A	>2.0	uitstekend
B	1.4-2.0	ruim voldoende
C	1.0-1.4	voldoende
D	0.8-1.0	matig
E	0.6-0.8	onvoldoende
F	<0.6	ruim onvoldoende

De ratio van Albrandswaard valt in klasse A. Dit duidt op een uitstekend weerstandsvermogen.

Risicokaart

Risico's waarvan de oorzaken en gevolgen in klassen ingedeeld zijn kunnen geplaatst worden in een risicokaart. Deze kaart toont in één oogopslag de spreiding van de risico's. Er wordt een onderscheid gemaakt in het bruto en netto risico. Het bruto risico geeft de situatie weer voordat er maatregelen zijn getroffen. Het netto risico geeft het resultaat na het nemen van maatregelen.

Geld

x > €500.000
 €250.000 < x < €500.000
 €100.000 < x < €250.000
 €25.000 < x < €100.000
 x < €25.000
 Geen geldgevolgen

Bruto

		2			2
	4				
			1		
4	7	3			
1	1				
	1	1			
Kans	10%	30%	50%	70%	90%

Geld

x > €500.000
 €250.000 < x < €500.000
 €100.000 < x < €250.000
 €25.000 < x < €100.000
 x < €25.000
 Geen geldgevolgen

Netto

		2		1	1
1	3				
			1		
7	4	3			
1	1				
	1	1			
Kans	10%	30%	50%	70%	90%

Kengetallen

In dit onderdeel kengetallen geven wij duiding aan onze financiële positie. Onze begroting 2019 met haar meerjarenperspectief is financieel sluitend. Maar dat zegt nog niet alles; om een goed beeld te krijgen van de financiële positie kijken wij naar de ontwikkelingen aan de hand van een aantal belangrijke financiële kengetallen. Per kengetal geven wij de trend weer en de betekenis ervan voor onze financiële positie. Is de trend bijvoorbeeld risicovol, gunstig, of is het een directe dreiging voor de financiële gezondheid van onze gemeente? Ze hebben geen functie als normeringsinstrument in het kader van het financieel toezicht. Het reëel en structureel sluitend zijn van de begroting blijft het bepalende criterium.

Omschrijving	Jaarrekening 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Netto schuldquote	85%	66%	70%	76%	79%	72%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle leningen	81%	59%	64%	69%	72%	65%
Solvabiliteitsratio	24%	25%	23%	23%	24%	25%
Grondexploitatie	25%	4%	-4%	-1%	0%	0%
Structurele exploitatieruimte	-2,03%	0,24%	0,56%	0,88%	1,86%	2,18%
Belastingcapaciteit	119%	119%	118%	118%	118%	118%

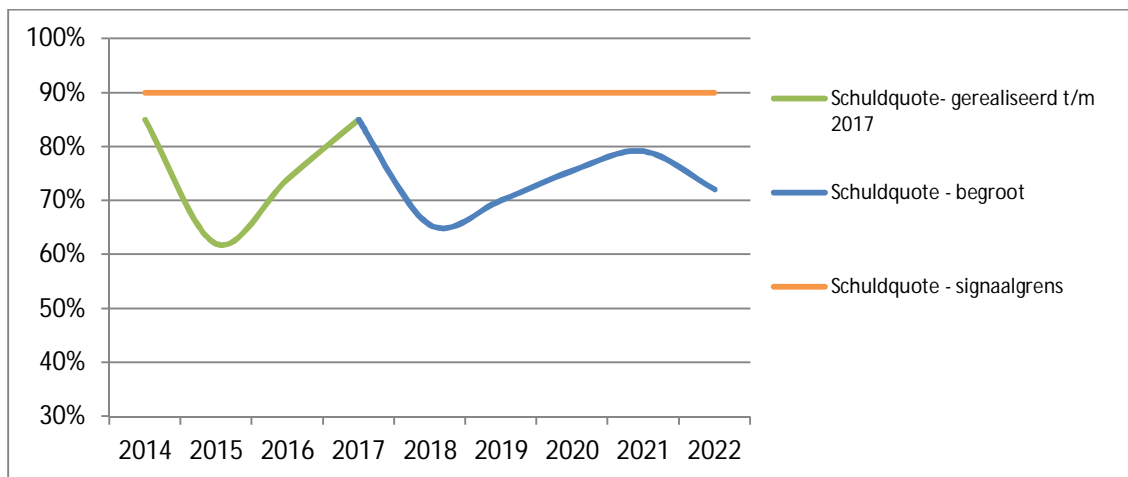
De waarden van de kengetallen zijn ingedeeld in 3 categorieën die aansluiten bij de landelijk vastgestelde signaleringswaarden (2016). Categorie A is het minst risicovol en C het meest risicovol.

Signaleringsstapel:	Categorie A	Categorie B	Categorie C
Netto schuldquote	<90%	90-130%	>130%
Netto schuldquote gecorrigeerd	<90%	90-130%	>130%
Solvabiliteitsratio	>50%	20-50%	<20%
Structurele exploitatieruimte begroting	>0%	0%	<0%
Grondexploitatie	<20%	20-35%	>35%
Belastingcapaciteit	<95%	95-105%	>105%

Betekenis per Kengetal en analyse:

Schuldquote

Een belangrijke graadmeter voor de financiële positie is de omvang van onze schuldverplichtingen in relatie tot onze opbrengsten, oftewel de schuldquote. Onderstaande grafiek illustreert deze ontwikkeling.

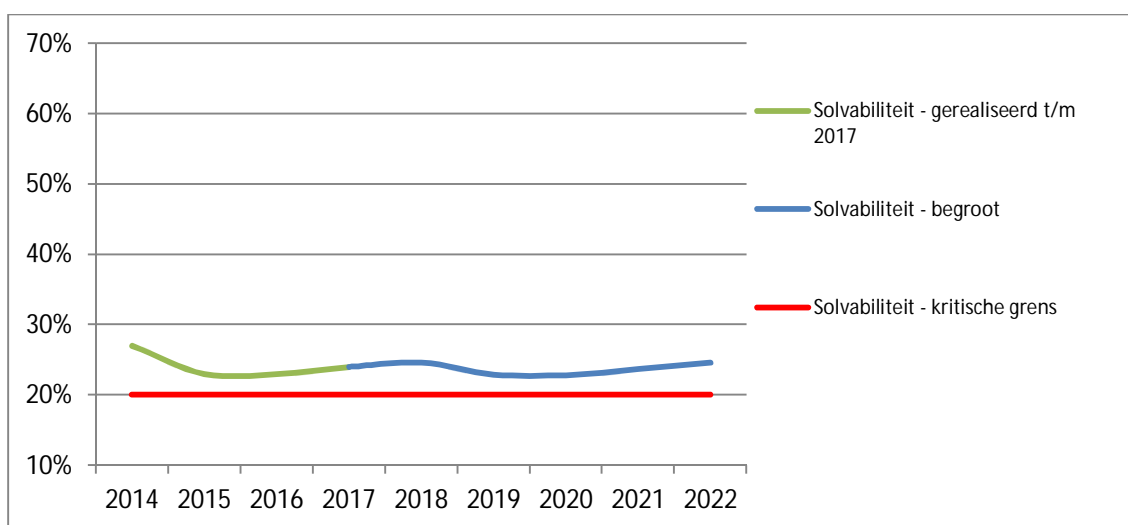

Onze schulden nemen toe. Maar daartegenover staan hogere structurele opbrengsten vanuit het gemeentefonds. Wij zijn nu in staat om hogere schulden te dragen zonder dat dit ten koste gaat van onze financiële ruimte om maatschappelijke voorzieningen te bekostigen.

Het is wel belangrijk deze schuldquote goed te blijven volgen. De ervaring leert dat de uitkering vanuit het gemeentefonds niet altijd betrouwbaar is, en we weten dat de forse opbrengsten vanuit de grondexploitaties maar tijdelijk zijn. Tegelijkertijd is de gemeente ook behoorlijk aan het investeren. Dit past bij de omstandigheden. De rentestanden en daarmee de financieringskosten zijn laag. Het eventueel passeren van de signaalgrens van 90% is op dit moment daarom ook niet dreigend. Maar er blijven risico's. Risico's dat rentestanden in de nabije toekomst toch sneller oplopen dan verwacht. Voorspellen is dus lastig - de quote schommelt. De jaarrekening 2018 is een belangrijk moment om te bezien of sturing nodig is.

Solvabiliteit

De solvabiliteit geeft aan welke gedeelte van je bezit met eigen vermogen is gefinancierd. Een woning bijvoorbeeld, deze is voor 80% gefinancierd bij de bank en 20% betaald met eigen spaargeld. In dit geval is de solvabiliteit 20%. Onderstaande grafiek illustreert de ontwikkeling van dit kengetal voor onze gemeente.

Uit de grafiek blijkt dat de vermogenspositie stabiel is. Gelet op de kritische grens van 20% zitten wij wel in de risicozone. Voor de gemeente is het dus belangrijk om, daar waar mogelijk, te sparen en de weerstandscapaciteit te vergroten. De economie heeft immers een cyclisch karakter en financiële tegenvallers zijn niet altijd goed te voorspellen. De begroting 2019 is robuuster dan die van 2018. Dit

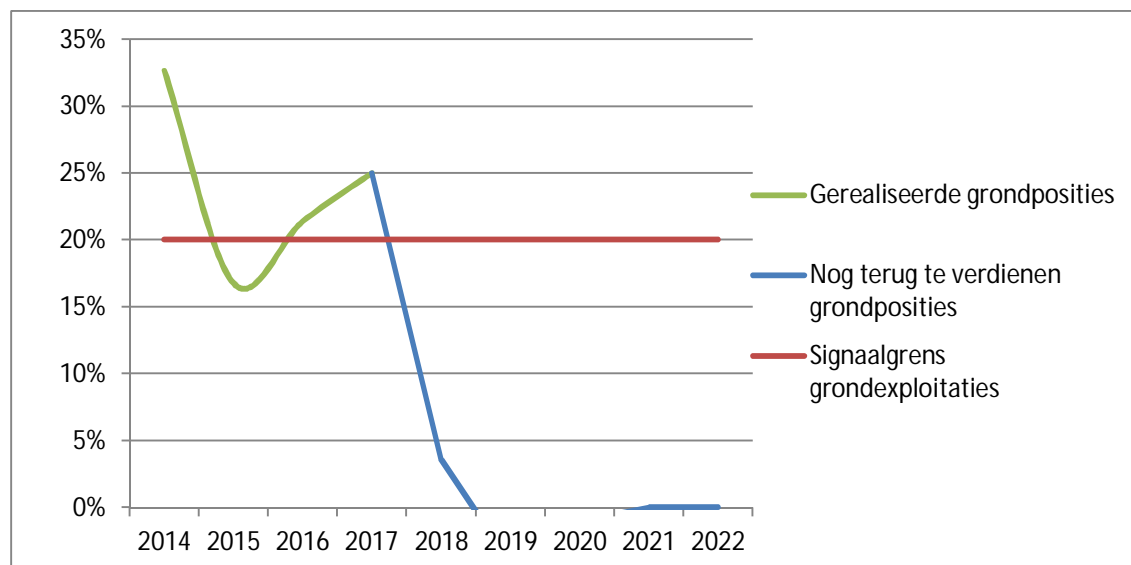
komt omdat meer risico's zijn afgedekt waardoor meer zekerheid bestaat over de haalbaarheid van verwachte exploitatieresultaten en de groei van vermogen.

Een speerpunt 2019 is om voor een relatief kleine gemeente als Albrandswaard te onderzoeken of het stellen van een absolute ondergrens voor de algemene reserve nodig is. Gelet op de schaalgrootte (omzet) van Albrandswaard zijn wij namelijk kwetsbaar. Als een financieel risico zich manifesteert heeft dat grote impact op de stand van onze algemene reserve (op 31 december 2018 ruimschoots 8 miljoen). En daarbij helpt de absolute grens om in tijden van financieel 'slecht weer' goed onderbouwde afwegingen te maken tussen inhoud en financiën.

Grondexploitatie

Afgelopen jaren is gebleken dat grondexploitaties een forse impact hebben op de financiële positie van een gemeente. Bij grondexploitaties volgen de inkomsten altijd pas na de uitgaven. Bijvoorbeeld voor een nieuw woningbouwproject moet de grond eerst gekocht en bouwrijp gemaakt worden voordat het weer verkocht kan worden. De financiering voor grondaankopen en bouwrijp maken leiden normaal gesproken (tijdelijk) tot hogere schulden.

Onderstaande tabel geeft de ontwikkeling weer van de (financiële) waardes van onze grondposities ten opzichte van de totale opbrengsten (exclusief reservemutaties). Daarbij geldt dat hoe lager de (boek)waardes van onze grondposities (exploitaties) zijn in vergelijking met de totale opbrengsten, des te minder financiële risico's wij lopen. Als de waardes van de grondposities namelijk laag liggen hoeven de (grond)verkoop minder op te leveren om investeringen uit het verleden terug te verdienen.

De prognoses zijn goed. De verwachting over 2018 is wel minder rooskleurig door de opgelopen vertraging in de verkoop van grondposities (MPO 2018). Maar het 'oogsten' is begonnen, gemaakte kosten (boekwaardes) worden terugverdiend. Daarbij is 2019 wel een spannend jaar met grote opbrengsten die voor Binnenland en Polder Albrandswaard op de rol staan.

De realisatie van sociale woningbouw (in combinatie met woningbouw in de vrije marktsector) is een belangrijk speerpunt. Een speerpunt met grote impact op de financiële kengetallen. Een nieuwe exploitatie zal om financiering vragen en geeft inherente risico's bij het terug verdienen. De verwachting is dat de lijn dan weer omhoog schiet.

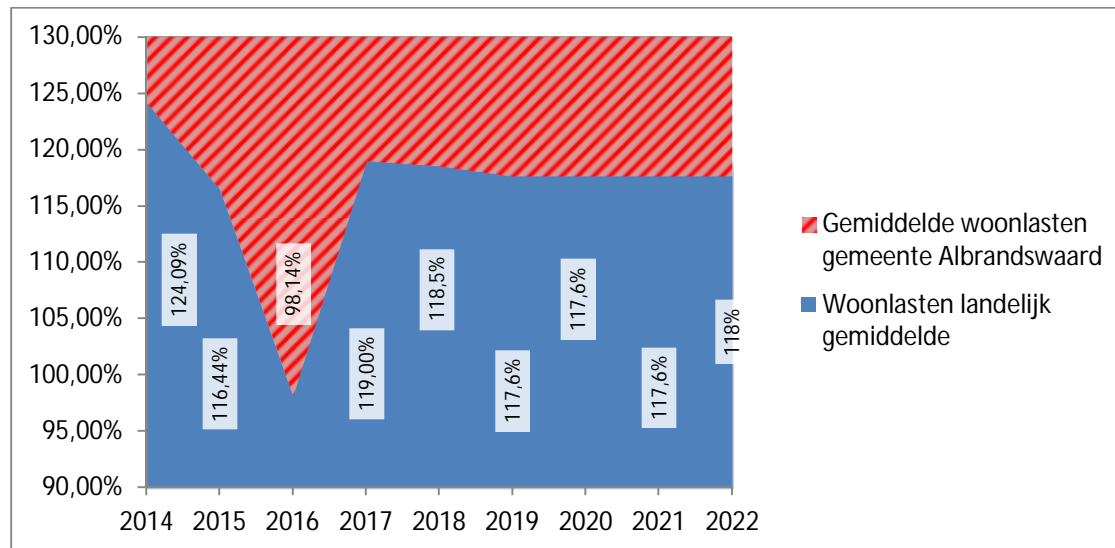
Structurele exploitatieruimte

De structurele exploitatieruimte is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte de gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. De signaalgrens is daarom ook 0%. Wanneer dit cijfer negatief

is, betekent het dat het structurele deel van de begroting onvoldoende ruimte biedt om de lasten te kunnen blijven dragen en er in de toekomst opbrengststijgingen of ombuigingen nodig zijn.

Gemeentelijke belastingcapaciteit

De gemeentelijke belastingcapaciteit geeft de gemiddelde woonlasten van de Albrandswaardse inwoner weer ten opzichte van het landelijke gemiddelde. Onder woonlasten wordt hier bedoeld de rioolheffing, afvalstoffenheffing en onroerende zaakbelasting (ozb). Oftewel de gemeentelijke belastingen.

De Albrandswaardse inwoner betaalt hogere woonlasten dan de gemiddelde Nederlander¹. Dit betekent echter niet dat wij als gemeente meer financiële ruimte hebben dan 'de gemiddelde gemeente'. De rioolheffing en afvalstoffenheffing zijn namelijk financieel gesloten systemen. De baten uit deze heffingen mogen alleen besteed worden aan de bekostiging van de riolering en de reiniging. Deze kosten kunnen hoger liggen dan gemiddeld door bijvoorbeeld de aard van de grond. Om de lasten voor de inwoner te verlichten is het daarom van belang om bedrijfsmiddelen doelmatig in te zetten en/of innovatieve, kostenbesparende maatregelen te nemen. Volgens het landelijk model staat Albrandswaard in het rood (>105%). De relatieve hoge gemeentelijke belastingen zijn, gelet op het voorzieningenniveau, nog steeds nodig om tot een sluitende begroting te kunnen komen. Een belangrijke kanttekening daarbij is dat de hondenbelasting is afgeschaft, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing structureel zijn verminderd vanaf respectievelijk 2015 en 2016 (de "dip" in de grafiek komt door de eenmalig korting op de afvalstoffenheffing).

Lastenverlichting (waar mogelijk) blijft een bestuurlijk speerpunt. Voor 2020 wordt nieuw beleid voorgelegd waarbij de lastenverlichting wordt afgewogen met de inhoudelijke speerpunten (afval- en rioolbeleid).

Conclusie over huidig risicoprofiel

In de voorgaande onderdelen is een relatie gelegd tussen het risicoprofiel van de gemeente en het benodigde weerstandsvermogen. Onze organisatie valt in klasse A (waarderingcijfer); een uitstekend weerstandsvermogen. We kunnen derhalve stellen dat de organisatie er financieel goed voor staat.

Gezien de dalende algemene reserve en nog steeds fluctuerende algemene uitkering, de verder verlaagde dividendopbrengsten, de mogelijk toekomstige druk op de uitgaven in het sociaal domein en altijd aanwezige risico's in projecten RO is het wel zeer essentieel om de komende jaren vast te blijven houden aan een structureel sluitende begroting op basis van reële ramingen.

¹ Voor de belastingbetaler ligt de ozb-aanslag hoog. De hoge ozb-aanslag is te verklaren doordat de Albrandswaardse woningen een hogere gemiddelde waarde hebben dan landelijk en de tarieven hoger liggen dan gemiddeld in Nederland.